

Modernisering af den danske kapital-selskabslovgivning på vej

Af advokat Frans Rossen og advokatfuldmægtig Hilda Marie Sveistrup

Rundt omkring Danmark – i nogle af de europæiske lande, som udgør vores største handelspartnere, herunder Sverige, England og Tyskland – er der inden for de seneste år sket omfattende reguleringer på det selskabsretlige område.

Den 26. november 2008 blev der i Danmark fulgt op på denne udvikling, idet Udvalget til Modernisering af Selskabsretten udsendte Betænkning nr. 1498 om modernisering af selskabsretten (herefter kaldet betænkningen). Det medsendte lovforslag blev sendt i høring umiddelbart derefter og forventes at blive fremsat i Folketinget i februar 2009 og at træde i kraft med tilbagevirkende kraft fra den 1. januar 2009.

Udvalgets kommissorium indeholdt bl.a. målsætning om at give danske virksomheder rammevilkår i verdensklasse og at sikre en lovgivning, der følger den teknologiske såvel som den internationale udvikling.

Resultatet af udvalgsarbejdet er et lovforslag til en omfattende modernisering af den danske selskabsret.

I det følgende er der fremhævet nogle af de væsentlige områder, hvor der vil blive foretaget ændringer, hvis lovforslaget bliver vedtaget i sin nuværende form. Derimod indeholder det følgende ikke egentlige vurderinger af eller kommentarer til konsekvenserne af lovforslaget.

- **Kapital-selskabsrettens lovstruktur**
- **Stiftelse**
- **Kapitalkrav**
- **Ejerforhold/kapitalandele og tvangsindløsning**
- **Generalforsamling**
- **Ledelse**
- **Revision og granskning**
- **Kapitalafgang/kapitalforhøjelse, udlodning og kapitalnedsættelse**
- **Egne kapitalandele**
- **Aktionærlån og selvfinansiering**
- **Likvidation og konkurs**
- **Fusion, spaltning og omdannelse**
- **Grænseoverskridende flytning af hjemsted**
- **Erstatning og strafbestemmelser**

I denne gennemgang er der taget udgangspunkt i betænkningen, hvis fulde tekst med lovforslag og tilhørende bemærkninger kan findes på: www.eogs.dk.

Kapitalselskabsrettens lovstruktur

Udvalget lægger op til en sammenskrivning af aktieselskabsloven og anpartsselskabsloven til én sammenhængende lov. Dette medfører, at der indføres en række nye begreber bl.a.:

Kapitalselskab:	Alle aktie- og anpartsselskaber
Kapitalandel:	En aktie eller en anpart
Kapitalejer:	Enhver ejer af en eller flere kapitalandele, aktionærer/anpartshavere
Ejeraftale:	Aktionæroverenskomst/anpartshaveroverenskomst
Ejerbogen:	Aktiebog/anpartshaverfortegnelse
Ejerregister:	Erhvervs- og Selskabsstyrelsens register over visse aktiebesiddelser
Ejerbevis:	Bevis på ejerskab til en kapitalandel
Tilsynsråd:	Fører tilsyn med direktionen i aktieselskaber, hvor selskabsledelsen foretages af en direktion. Et medlem af direktionen kan ikke være medlem af tilsynsrådet
Det centrale ledelsesorgan:	<ul style="list-style-type: none">- Bestyrelsen i selskaber, der har en bestyrelse.- Direktionen i selskaber, der alene har en direktion.- Direktionen i selskaber, der har både en direktion og et tilsynsråd.
Det øverste ledelsesorgan:	<ul style="list-style-type: none">- Bestyrelsen i selskaber, der har en bestyrelse.- Direktionen i selskaber, der alene har en direktion.- Tilsynsrådet i selskaber, der har både en direktion og et tilsynsråd.

Ved sammenskrivningen tilstræbes større klarhed omkring, hvilke regler der gælder for de forskellige typer af kapitalsselskaber. De nye begreber bliver således brugt til at klargøre, hvornår en regulering gælder for både anpartsselskaber og aktieselskaber. Termerne aktie- og anpartsselskab bibeholdes og bruges som hidtil.

Stiftelse

Det er i lovforslaget tilsigtet, at det bliver nemmere at stifte selskaber, og at proceduren bliver den samme for alle kapitalsselskaber. Dette medfører bl.a.:

- Forslag om, at alle stiftelser vil kunne foregå i en arbejdsgang (uden krav om stiftende generalforsamling eller oprettelse af tegningslister for aktieselskaber).
- En hensigt om, at man i forbindelse med elektronisk anmeldelse af et selskab kan overføre oplysninger til et sæt standardiserede vedtægter.
- En mulighed for ved kontant indskud at stifte selskabet med virkning fremad i tid, f.eks. til næste årsskifte. Selskabet vil dog i så fald ikke kunne påtage sig forpligtelser inden denne dato.

Kapitalkrav

Med baggrund i de strømninger, der har været indenfor selskabsretten i det europæiske rum, har man valgt at foreslå flere ændringer af kapitalkravene til de danske kapitalselskaber. Den nye lovgivning er foreslået – i hovedtræk – at følge de standarder, der er fremsat i de europæiske selskabsretsdirektiver og som udgangspunkt ikke at stille strengere krav end disse. Overordnet set er der derved tale om lempeligere krav til kapitalfrebringelse ved stiftelse af selskaber.

Den kreditorbeskyttelse, der hidtil har været varetaget af selskabskapitalkravene, er – efter lempelsen af disse – foreslået sikret ved et øget ansvar for ledelsen til at sikre, at selskabet løbende har det fornødne kapitalredskab til sin drift.

Dette giver sig bl.a. udslag i følgende forslag til regulering:

- Der ikke skal gælde et lovbestemt minimumskapitalkrav til anpartsselskaber. Et anpartsselskab vil derved kunne stiftes med en selskabskapital på 1 kr. eller 1 Euro.
- Det påhviler stifterne og senere anpartshaverne at vurdere, hvor stor en kapital det pågældende anpartsselskab skal have, idet ophævelsen af minimumskapitalkravet ikke ændrer på, at et anpartsselskab – som ethvert andet kapitalselskab – skal have en selskabskapital.
- For alle kapitalselskaber skal det gælde, at ledelsen har pligt til at påse og ansvar for, at selskabet løbende har et forsvarligt kapitalberedskab til at opfylde sine nuværende og fremtidige forpligtelser.
- For aktieselskaber skal kravet om en minimumskapital på 500.000 kr. opretholdes.
- Når selskabskapitalen er over 500.000 kr., tillader man delvist udskudt indbetaling af selskabskapitalen. Man skal således kunne vælge kun at indbetale 25 % + eventuel overkurs ved stiftelsen. Denne regulering gælder derved alle aktieselskaber og de anpartsselskaber, hvor der er en selskabskapital på minimum 500.000 kr. Den tegnede, men ikke-indbetalte selskabskapital udestår som en personlig fordring på kapitalejeren.

Ejerforhold/kapitalandele og tvangsindløsning

Med lovforslaget bliver der lagt op til større fleksibilitet og mere direkte offentlighed omkring ejerforholdene til kapitalandele. Bl.a. stilles der forslag om:

- Mulighed for at udstede stykaktier og stykandele med angivelse af, hvor stor en del af selskabskapitalen, der ejes. Den hidtidige model med angivelse af nominel værdi vil dog stadig kunne vælges.
- Ophævelse af både forbuddet mod stemmeløse aktier og af begrænsningen i, hvor stor en forskel der må være på stemmeretten for aktier.
- Afskaffelse af krav om aktiebreve, men tilladelse til udstedelse af ejerbreve, aktier og anparter, efter vedtagelse på generalforsamlingen med simpelt flertal.
- Alle ejere skal registreres i en ejerbog, som kan føres ved direkte indberetning hos Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

- Oplysninger om identiteten på kapitalejere, der besidder mere end 5% af kapitalandelene, skal være tilgængelige direkte online gennem et ejerregister i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Dette skal gælde uafhængigt af størrelsen af selskabets kapital og af, hvilken type kapital-selskab der er tale om.
- Med hensyn til tvangsindløsning og indløsningsret skal der gælde de samme regler for alle kapitalejere. Beslutningen kan træffes af majoritetsejeren, ejer af 9/10, alene. Vedtægtsmæssig indløsning kan kun ske med accept fra de kapitalejere, hvis retsstilling forringes.
- Reglerne for amortisation forenkles og tilpasses reglerne for øvrige kapitalnedsættelser.

Generalforsamling

I forhold til rammerne for ejerkredsens beslutninger er der i lovforslaget foretaget ændringer så der tages hensyn til de faktiske forhold i ejerkredsen og den teknologiske udvikling, herunder:

- Aktionærer kan ved enstemmighed indføre bestemmelse i vedtægterne om, at beslutninger træffes på anden måde end egentlig generalforsamling (sådan som det er tilladt for anparts-selskaber i dag). Reglen gælder dog ikke børsnoterede eller statsejede selskaber.
- Fuldstændig elektronisk generalforsamling vil kunne indføres med sædvanlig vedtægtsændringsmajoritet. 10% af kapitalejerne kan dog kræve, at der afholdes en fysisk generalforsamling.
- Det foreslås, at der i loven indsættes en absolut frist for modtagelse af forslag på senest 6 uger før den ordinære generalforsamling for, at disse kan komme på dagsordenen. Hvis et forslag modtages efter udløbet af fristen, kan det centrale ledelsesorgan afvise forslaget.
- Der indsættes en dato for registrering af, hvilke aktionærer der må deltage i og stemme på generalforsamlingen. Denne dato ligger 1 uge før generalforsamlingens afholdelse.
- Man foreslår, at selskabet ikke som sådan er bundet af og derfor heller ikke kan være part i en ejerftale. Selskabets ledelsesmedlemmer vil personligt kunne tiltræde aftalen, men forpligtelsen vil alene være en aftaleretlig forpligtelse og vil derved ikke påvirke ledelsesmedlemmernes selskabsretlige kompetence til at udøve deres hverv.
- Generalforsamlingen er ikke bundet af en ejerftale. Det præciseres, at det selskabsretlige retskildehierarki er sådan, at selskabsloven er øverst, efterfulgt af selskabets vedtægter, og at indbyrdes aftaler i ejerkredsen – såkaldte ejerftaler – først kommer derefter. Ved overtrædelse af en ejerftale vil det derved være de almindelige aftaleretlige misligholdelsesbeføjelser, der vil finde anvendelse, og gyldigheden af generalforsamlingens beslutning påvirkes således ikke heraf.
- Der åbnes mulighed for generalforsamlinger afholdt på andet sprog end dansk. Med 9/10 flertal kan ejerkredsen således frit vælge, hvilket sprog generalforsamlingen skal afholdes på. Et nedstemt mindretal vil dog kunne kræve sig indløst på baggrund heraf. Svensk, norsk og engelsk kan dog vælges med simpelt flertal.
- Aktionærrettighedsdirektivet foreslås implementeret med betydning for offentligt handlede selskaber.

Ledelse

I lovforslaget åbnes der op for, at man i danske kapitalselskaber kan vælge en ledelsesstruktur, som svarer til den amerikansk-engelske model, den tyske model eller bibeholde den hidtidige danske model.

Fælles er, at den daglige ledelse altid foretages af en direktion. Derudover kan man vælge at have:

- En bestyrelse, hvor nogle medlemmer tillige udgør direktionen og derved varetager den daglige ledelse.
- En bestyrelse, hvorudover der er ansat en direktion til at varetage den daglige ledelse.
- En direktion, hvorudover der er ansat et tilsynsråd (for anpartsselskaber er der dog ingen pligt til at ansætte et tilsynsråd).

Medlemmerne af selskabets øverste ledelsesorgan vælges eller ansættes enten helt eller i hvert fald for flertallets vedkommende af kapitalejerne på generalforsamlingen.

Med hensyn til medarbejderrepræsentanter stilles der forslag om at tydeliggøre og lempe reglerne bl.a. på følgende måde:

- Medarbejderne og ledelsen kan i enighed vælge at fravige loven og derved få færre medarbejderrepræsentanter end foreskrevet i loven.
- På generalforsamlingen kan det besluttes, at medarbejdere fra datterselskaber kan vælges til medarbejderrepræsentanter i moderselskabet, dog med særlige beføjelser for danske datterselskaber.

Revision og granskning

Udvalget har valgt – med mindre særlige hensyn taler for andet – at forenkle reglerne for anpartsselskaber og lade de EU-retlige krav kun gælde for aktieselskaber. Af reelle ændringer foreslås bl.a.:

- Alle minoritetskapitalejere kan vælge supplerende revisor.
- Hvis selskabet er underlagt revisionspligt, kan revisor kun afsættes før hvervets udløb, hvis et begrundet forhold giver anledning hertil.

Kapitalafgang/kapitalforhøjelse, udlodning og kapitalnedsættelse

Udvalget har for kapitalafgang/kapitalforhøjelse lempet nogle lovkrav. I visse tilfælde er der åbnet op for, at enighed eller det generelle ledelsesmæssige ansvar for, at selskabets kapitalberedskab er tilstrækkeligt og forsvarligt, kan erstatte hidtidige lovkrav til proceduren for kapitalafgang, henholdsvis afgivelse af erklæringer fra ledelsen eller revisor:

- Ledelsen får mulighed for under det sædvanlige, generelle ledelsesansvar at undlade ekstern rådgivning, f.eks. hvis ledelsen finder det forsvarligt at gennemføre en kapitalafgang uden at få udarbejdet en mellembalance af revisor.
- Hvis der er enighed mellem kapitalejerne, får de mulighed for at fravælge nogle af de procedurer, som ellers har til formål at sikre deres beslutningsgrundlag, f.eks. ledelsesberetning og revisorerklæring ved kapitalændringer.

- Kapitalnedsættelser gennemføres automatisk efter 3 måneder. Ledelsen får dog pligt til at vurdere, om kapitalnedsættelsen endnu er forsvarlig og anmelde dette, hvis den ikke skal gennemføres.

Egne kapitalandele

Med hensyn til selskabets køb af egne kapitalandele stilles der forslag om, at mulighederne herfor udvides - bl.a. ved følgende forslag:

- Såvel aktie- som anpartsselskaber får mulighed for køb af egne kapitalandele. Det er dog kun kapitalandele, som er fuldt indbetalt, som kan erhverves og kun indenfor de frie reserver.
- 10% grænsen bliver ophævet.
- Bemyndigelsen fra generalforsamlingen til køb af egne kapitalandele kan gives for op til 5 år.

Aktionærlån og selvfinansiering

I lovforslaget har man valgt – under særlige betingelser – at åbne op for aktionærlån og selvfinansiering bl.a. på følgende måde:

- Transaktionerne skal ske inden for de frie reserver og på markedsvilkår. Derudover kræves det af selskabets centrale ledelse, at den sikrer sig, at der foretages en kreditvurdering af den kreds, der modtager selskabets økonomiske bistand.
- Rammerne for lån til moderselskaber udvides således, at en række lande bliver godkendt af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Udvalget bag betænkningen foreslår de lande, som OECD fastslår hører til de sikreste lande. Herefter vil lån kunne ydes til moderselskaber i EU og EØS lande samt Australien, Canada, Japan, Sydkorea, New Zealand, Singapore, USA, Hong Kong og Taiwan.

Likvidation og konkurs

Helt gennemgående har man i udvalget – bl.a. på baggrund af den teknologiske udvikling – valgt at forkorte de gældende frister. Ved likvidation er der også henvist til et ønske om at skabe lighed med øvrige retsregler, idet fristerne for anlæggelse af sag ved domstolene i tilfælde af, at likvidator ikke kan anerkende et krav mod selskabet, reduceres til 4 uger for at skabe lighed med den tilsvarende regel i konkursloven.

Derudover foreslås det, at man indfører mulighed for åcontoudlodninger af likvidationsprovenu bl.a.:

- Hvis der er betydelige midler i boet, men boet uafhængigt heraf ikke kan afsluttes.
- Når der i øvrigt stilles betryggende sikkerhed.
- Det præciseres, at de almindelige regler for ledelsesansvar også finder anvendelse på likvidator i forbindelse med åcontoudlodninger.

Fusion, spaltning og omdannelse

Der foreslås at forenkle de forskellige processer. Den største forenkling sker for anpartsselskaber, for hvilke der bl.a. foreslås:

- Mulighed for anpartshaverne for i enighed at beslutte, at der ikke skal udarbejdes fusionsplan, fusionsredegørelse og/eller eventuel mellembalance ved en fusion mellem anpartsselskaber.
- Mulighed for anpartshaverne for i enighed at beslutte, at der ikke skal udarbejdes en vurderingsmandsudtalelse om kreditorernes stilling mod, at kreditorerne i stedet får mulighed for at anmelde deres krav.

For aktieselskaber er det pga. EU-retlig regulering ikke muligt at foretage en regelforenkling i samme omfang. Udvalget har dog foreslået følgende:

- Mulighed for aktionærerne for i enighed at fravige kravet om vurderingsmandsudtalelse om kreditorernes stilling mod, at kreditorerne i stedet får mulighed for at anmelde deres krav.
- Mulighed for, at aktionærerne – ved spaltning – i enighed kan udlade at udarbejde en spaltning-redegørelse og en eventuel mellembalance.

De gældende regler om omdannelse foreslås som udgangspunkt videreført uændret, dog med indførelse af forenkede regler for omdannelse af andelsselskaber til aktieselskaber, herunder ved henvisning til de forenkede regler for fusion af anpartsselskaber.

Med hensyn til grænseoverskridende fusioner og spaltninger mellem selskaber i EU- og EØS-lande foreslås de gældende regler videreført, dog således, at der udformes udfyldende regler, som bygger på ovenstående ændringer for national fusion og spaltning.

Grænseoverskridende flytning af hjemsted

Der er i lovforslaget taget stilling til og gjort op med, at man ikke i henhold til gældende ret kan flytte en dansk juridisk person til en anden retsorden. Reglerne er foreslået udformet med udgangspunkt i reglerne om grænseoverskridende fusioner og spaltninger og foreslået også at gælde for flytning til Danmark for selskaber, der er hjemmehørende i EU- og EØS-lande, for så vidt dette tillades efter registreringslandets selskabslovgivning. Lovforslaget indeholder følgende forslag:

- Der indføres regler om udarbejdelse af flytteplan, flytterede-gørelse og vurderingsrapport om kreditorernes stilling. Vurderingsrapporten kan dog undlades ved enighed mellem kapitalejerne mod, at kreditorerne i stedet kan anmelde deres krav.
- Kapitalejere, der modsætter sig flytningen, kan kræve sig indløst.

Statslige aktieselskaber

For datterselskaber af statslige aktieselskaber foreslås reglerne ændret således, at det alene er de selskaber, som staten ejer aktier i, som skal underlægges reglerne herfor.

Erstatning og strafbestemmelser

Den gældende ansvarsnorm – culpapreglen – er bibeholdt med den begrundelse, at den indeholder den fornødne fleksibilitet og et bredt ansvarsområde.

Der er dog foreslået en udvidet regulering omkring indløsningspligt og -ret, således at der for kapitalejere gælder, at hvis en kapitalejer forsætligt eller groft uagtsomt har påført selskabet, andre kapitalejere eller tredjemand et tab, og der i øvrigt er fare for fortsat misbrug, kan den skadevoldende kapitalejer af retten blive tilpligtet at indløse en skadelidt kapitalejers kapitalandele eller til at sælge sine kapitalandele til de øvrige kapitalejere eller selskabet.

Hos DELACOUR holder vi os løbende opdateret om Folketingets behandling af lovforslaget. Eventuelle ændringer af betydelig karakter vil vi offentliggøre på vores hjemmeside, ligesom vi til en hver tid står til rådighed for spørgsmål omkring lovforslaget og de eventuelle følger, dette medfører.

Kontakt

Du kan få yderligere oplysninger om selskabsretsreformen ved at kontakte din sædvanlige kontaktperson hos DELACOUR på telefon 70 11 11 22 eller en af nedenstående personer.

Advokat Frans Rossen: Telefon 33 45 85 50 eller fro@delacour.dk

Advokat Eskil Bielefeldt: Telefon 87 32 73 88 eller eb@delacour.dk